

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

8. november 2012*

Apellatsioonkaebus — Kahju hüvitamise nõue — Liidu hankemenetluses esitatud pakkumuse tagasilükkamine — Aegumistähtaeg — Tähtaja algus — Tähtaja pikendamine seoses suurte vahemaadega

Kohtuasjas C-469/11 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 5. septembril 2011 esitatud apellatsioonkaebus,

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE,
asukoht Ateena (Kreeka), esindaja: *dikigoros* N. Korogiannakis,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: E. Manhaeve ja M. Wilderspin,

kostja esimeses astmes,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: kohtunik R. Silva de Lapuerta kolmanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud K. Lenaerts, G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz (ettekandja),

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. juuli 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE (edaspidi „Evropaïki Dynamiki“) palub apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 22. juuni 2011. aasta määrus kohtuasjas T-409/09: Evropaïki Dynamiki vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3765; edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus“), millega Üldkohus jättis rahuldamata hagi, millega nõuti hankemenetluses esitatud pakkumuse tagasilükkamisega Evropaïki Dynamikile väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist.

Õiguslik raamistik

Euroopa Liidu Kohtu põhikirja

- 2 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 46 esimene lõik, mida põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel kohaldatakse Üldkohtu menetluse suhtes, sätestab hagi esitamise ajal kohaldatavas redaktsioonis järgmist:

„Liidu lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg on viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest. Aegumistähtaeg katkeb, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele liidu institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud [ELTL] artiklis 263; vajaduse korral kohaldatakse vastavalt [ELTL] artikli 265 teise lõigu sätteid.”

Üldkohtu kodukord

- 3 Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõige 2 näeb ette:

„Menetlustähtaegu pikendatakse seoses suurte vahemaadega kümne päeva võrra.”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 4 Evropaïki Dynamiki esitas 2004. aasta mais pakkumuse Euroopa Komisjonile.
- 5 Evropaïki Dynamiki sai 15. septembril 2004 komisjonilt sama kuupäevaga kirja, milles talle teatati, et tema pakkumust ei tunnistanud edukaks, täpsustades, et selle tagasilükkamise põhjused olid seotud töötajate koosseisu ja stabiilsusega, menetlustega, mida pakuti oskusteabe edastamiseks projekti lõpus, ja asjaoluga, et pakkumuse hinna ja kvaliteedi suhe ei olnud kõige parem. Komisjon märkis samuti, et Evropaïki Dynamiki võib kirja teel küsida lisateavet tema pakkumuse tagasilükkamise põhjenduste kohta.
- 6 Komisjon esitas 22. oktoobri 2004. aasta kirjas Evropaïki Dynamiki taotlusel mõningat lisateavet tema pakkumuse hindamise kohta.
- 7 Evropaïki Dynamiki esitas Üldkohtule hagi, millega palus tühistada komisjoni sama kuupäevaga kirjas sisalduv komisjoni 15. septembri 2004. aasta otsus lükata tema pakkumus tagasi ja sõlmida hankeleping hankemenetluses edukaks tunnistanud pakkujaga. Üldkohus tühistas 10. septembri 2008. aasta otsusega kohtuasjas T-465/04: Evropaïki Dynamiki vs. komisjon nimetatud otsuse põhjenduse puudumise tõttu. Üldkohus leidis, et nimetatud otsusest ja eelkõige järgnevast kirjavahetusest ei nähtu selgelt, millised on Evropaïki Dynamiki pakkumuse tagasilükkamise põhjendused.

Menetlus Üldkohtus

- 8 Evropaïki Dynamiki esitas Üldkohtule 25. septembril 2009 faksi teel hagi, millega nõuti sellise väidetava kahju hüvitamist, mis tekkis tema pakkumuse ebaseaduslikust tagasilükkamisest ja mis vastab brutokasumile, mis ta oleks saanud hankelepingust, kui see oleks sõlmitud temaga. Lisaks nõudis ta kahju hüvitamist võimaluse kaotuse eest, kuna talle tekitati kahju nii seetõttu, et ta kaotas võimaluse täita asjaomast hankelepingut, kui ka selle tõttu, et ta kaotas võimaluse, et temaga sõlmitaks teisi hankelepinguid, eelkõige lepingut, mis sõlmiti lepingupartneriga, kellega oli sõlmitud esimene hankeleping.
- 9 Hagiavalduse allkirjastatud originaali ning selle ära kirju ja lisa sisaldavad pakid saadeti teele 3. oktoobril 2009 kullerposti teel.
- 10 Üldkohtu kantselei andis 5. oktoobril 2009 Evropaïki Dynamiki nõustajale teada, et originaali sisaldav pakk ei olnud veel kohale jõudnud. Samal päeval esitati kohtukantseleisse puuduvate dokumentide ära kirjad ja uus allkirjastatud hagiavalduse originaal.
- 11 Üldkohtu kantselei teatas 16. novembril 2009 Evropaïki Dynamikile, et hagiavalduse uus originaal, mis esitati 5. oktoobril 2009, oli erinev hagiavalduse ära kirjast, mis saabus 25. septembril 2009 faksi teel. Üldkohtu kodukorra artikli 43 lõike 6 alusel loeti hagi esitamise kuupäevaks 5. oktoober 2009.
- 12 Seejärel esitas Evropaïki Dynamiki kahes kirjas põhjused, miks hagiavalduse originaal ei saanud ettenähtud tähtaja jooksul, ja asjaolud, kuidas äriühing, kellele oli usaldatud kullerteenuse osutamine, selle paki kaotas. Lisaks palus ta Üldkohtul nentida käesolevas asjas vääramatut jõu olemasolu ning lugeda hagiavalduse originaali esitamise kuupäevaks 25. september 2009, mitte 5. oktoober 2009.
- 13 Kullerteenuseid osutav äriühing, kelle teenust apellant oli kasutanud, teatas Evropaïki Dynamikile 2009. aasta detsembris, et puuduvat pakki ei leitud üles.
- 14 Komisjon esitas Üldkohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel Üldkohtule vastuvõetamatuse vastuväite, mille kohaselt on kahju hüvitamise nõue aegunud.

Vaidlustatud kohtumäärus

- 15 Kõigepealt asus Üldkohus vaidlustatud kohtumääruses seisukohale, et aegumistähtaeg hakkas kulgema alates hetkest, mil apellanti teavitati komisjoni otsusest lükata tema pakkumus tagasi, st 15. septembrist 2004. Sellega seoses tõdes Üldkohus, et just nimelt pakkumuse tagasilükkamine, mitte selle tagasilükkamise põhjendus, on asjaolu, mis on hangete valdkonnas vastutust puudutava hagi aluseks ning mille tõttu võib tekkida menetlusest kõrvaldatud pakkujal kahju. On küll tõsi, et kuigi Üldkohtu 14. septembri 2005. aasta määruse kohtuasjas T-140/04: Ehcon vs. komisjon (EKL 2005, lk II-3287) punkte 44, 45 ja 48 võiks apellandi sõnul tõlgendada vastupidises tähenduses, ei seaks see seda seisukohta kahtluse alla, kuna neid punkte tuleb lugeda nende konteksti arvestades ning nende loogilist järjekorda järgides.
- 16 Liidu lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaja kulgemise takistamine kuni hetkeni, kui väidetavalt kahju kannatanud pool on isiklikult veendunud, et talle on kahju tekkinud, muudab selle hagi aegumise hetke sõltuvaks sellest, milline võib olla iga poole isiklik arusaam tegelikust kahjust, mis on aga vastuolus õiguskindluse nõudega.
- 17 Sellega seoses tuleb lisaks märkida, et Üldkohtu kantseleile saadetud apellandi kirjast nähtub, et ta leidis, et komisjoni õigusvastane tegevus ilmnes kohe alates sellest, kui saadeti 15. septembri 2004. aasta kiri, milles teatati pakkumuse tagasilükkamisest, mistõttu apellant pidas kaudselt aegumistähtaja alguskuupäevaks just seda kuupäeva.

- 18 Seega möödus viieaastane aegumistähtaeg 15. septembril 2009.
- 19 Seejärel asus Üldkohus seisukohale, et seda aegumistähtaega ei pikendata seoses suurte vahemaadega Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõike 2 alusel. See tähtaeg puudutab üksnes menetlustähtaegu, mitte aegumistähtaega, mis on ette nähtud Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 ja mille möödumine toob kaasa lepinguvälise vastutuse hagi aegumise (vt selle kohta Üldkohtu 11. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-210/00: Biret et Cie vs. nõukogu, EKL 2002, lk II-47, punktid 19 ja 45; Üldkohtu 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-28/03: Holcim (Deutschland) vs. komisjon, EKL 2005, lk II-1357, punkt 74; Üldkohtu 19. mai 2008. aasta määrus kohtuasjas T-220/07: Transport Schiocchet – Excursions vs. komisjon, punktid 15 ja 35, ja Üldkohtu 16. detsembri 2009. aasta määrus kohtuasjas T-194/08: Cattin vs. komisjon, punktid 61 ja 65).
- 20 Kohtupraktikast võib järeldada, et need kaks tähtaega on oma olemuselt erinevad. Sellised menetlustähtajad nagu hagi esitamise tähtaeg põhinevad avalikul huvil ning need ei ole menetlusosaliste ega kohtu määrata. Seevastu ei saa kohus tõstatada omal algatusel väidet vastutuse tuvastamise hagi aegumise kohta. Peale selle ei erista Euroopa Kohtu põhikirja artikkel 46 aegumistähtaja arvutamise puhul seda, kas kõnealuse tähtaja katkemise põhjus on hagi esitamine või eelneva avalduse esitamine.
- 21 Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõikes 2 ette nähtud menetlustähtaja kohaldamine tooks aga kaasa selle, et aegumine toimuks erineval ajal, olenevalt sellest, kas kannatanud pool otsustas pöörduda otse liidu kohtusse või pöörduda eelnevalt asjakohase institutsiooni poole. Selline erinevus, mis ei ole ette nähtud Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46, seaks aegumistähtaja sõltuvusse tegurist, mis ei ole objektiivne, ja mille tagajärjena soodustataks ka vaidluste kohtu korras lahendamist, selle asemel et üritada saavutada kohtuväliseid kokkuleppeid.
- 22 Seda järeldust ei sea kahtluse alla asjaolu, et Üldkohus otsustas 14. septembri 1995. aasta otsuses kohtuasjas T-571/93: Lefebvre jt vs. komisjon (EKL 1995, lk II-2379, punkt 26), et liidu lepinguvälise vastutuse hagide aegumise puhul tuleb tähtaega pikendada seoses suurte vahemaadega, kuna see on jäänud üksikjuhtumiks.
- 23 Lõpuks leidis Üldkohus, et tema menetluses olev lepinguvälise vastutuse hagi on väidetava kahju osas aegunud, kuna see hagi esitati enam kui viis aastat pärast selle aluseks olevate asjaolude toimumist Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 tähenduses, ning puudub vajadus uurida teisi poolte esitatud väiteid ja argumente, sealhulgas argumenti ettenägematu asjaolu või vääramatu jõu olemasolu kohta.
- 24 Mis puudutab apellandi nõuet, mille ese on järgmiste hankelepingute sõlmimise võimaluse kaotamisest tingitud kahju hüvitamine, siis leidis Üldkohus, et see on ilmselgelt põhjendamatu, ilma et oleks vaja otsustada selle vastuvõetavuse üle.

Poolte nõuded

- 25 Evropaïki Dynamiki palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtumäärus;
  - lükata komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tervikuna tagasi;
  - saata kohtuasi uueks arutamiseks Üldkohtule sisulise otsuse tegemiseks ja
  - mõista komisjonilt välja kõik mõlemas astmes tekkinud kohtukulud isegi siis, kui apellatsioonkaebus jäetakse rahuldamata.

- 26 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
  - mõista mõlema astme kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

- 27 Evropaïki Dynamiki esitab apellatsioonkaebuse põhjenduseks neli väidet Üldkohtu poolt õigusnormide rikkumise kohta. Esimese ja neljanda väite kohaselt on ekslikult tõlgendatud vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklit 46 ja Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõiget 2 koostoimes nimetatud artikliga 46. Teine ja kolmas väide puudutavad võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist.

Neljas väide

Poolte argumendid

- 28 Neljanda väitega, mida tuleb esimesena analüüsida, kinnitab Evropaïki Dynamiki, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et aegumistähtaeg hakkas kulgema hetkest, mil teda tema pakkumuse tagasilükkamise otsusest teavitati, st 15. septembrist 2004. Vastupidi sellele, mida Üldkohus vaidlustatud kohtumääruses otsustas, leidis Üldkohus eespool viidatud kohtumääruses *Ehcon vs. komisjon*, et aegumistähtaeg hakkab kulgema hetkest, mil pakkuja sai tegelikult teada tema pakkumuse tagasilükkamise põhjendused. Evropaïki Dynamiki on arvamusel, et pakkuja saab hinnata hankelepingu sõlmimise menetluse õiguspärasust alles hetkest, mil teda teavitati komisjoni otsusest lükata tema pakkumus tagasi põhjendustest.
- 29 Käesoleval juhul sai ta komisjoni otsuse põhjendused kätte alles 20. oktoobri ja 23. oktoobri 2004 vahel, nii et aegumistähtaeg oleks pidanud hakkama kulgema 23. oktoobril 2004.
- 30 Komisjon leiab, et Üldkohus ei ole rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas, et aegumistähtaeg hakkas kulgema 15. septembril 2004. Nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsusest, möönis Evropaïki Dynamiki kaudselt, et nimetatud kuupäev oli aegumistähtaja alguskuupäevaks.
- 31 Teise võimalusena väidab komisjon, et Üldkohtu analüüs aegumistähtaja alguskuupäeva kohta on igal juhul õige.

Euroopa Kohtu hinnang

- 32 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kohaselt on liidu lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest.
- 33 Sellise aegumistähtaja kestuse kindlaksmääramisel võeti arvesse eelkõige aega, mida väidetavalt kahju kannatanud pool vajab võimaliku hagi esitamise jaoks asjassepuutuva informatsiooni kogumiseks ja nende asjaolude kontrollimiseks, millele selle hagi põhjendamiseks võib tugineda (18. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas C-136/01 P: *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi vs. komisjon*, EKL 2002, lk I-6565, punkt 28).
- 34 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et see tähtaeg hakkab kulgema siis, kui on täidetud kõik hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused ja eeskätt kui hüvitamisele kuuluv kahju on muutunud konkreetseks (27. jaanuari 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81: *Birra Wührer jt vs. nõukogu ja komisjon*, lk 85, punkt 10; 19. aprilli 2007. aasta otsus

- kohtuasjas C-282/05 P: *Holcim (Deutschland) vs. komisjon*, EKL 2007, lk I-2941, punkt 29, ja 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-51/05: komisjon *vs. Cantina sociale di Dolianova jt*, EKL 2008, lk I-5341, punkt 54).
- 35 Kindlasti tuleb Euroopa Kohtu põhikirja artiklit 46 tõlgendada nii, et aegumistähtaja möödumisele ei saa tugineda kahju kannatanud poole suhtes, kui ta sai hilinemisega teada kahju tekitavast asjaolust, ning seetõttu ei saanud mõistliku aja jooksul esitada hagi või avaldust enne aegumistähtaja lõppemist (7. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 145/83: *Adams vs. komisjon*, EKL 1985, lk 3539, punkt 50).
- 36 ETL artikli 340 teises lõigus märgitud kahju hüvitamise kohustuse tingimused ja seega selle kahju hüvitamise nõuete aegumist käsitlevad normid saavad siiski tugineda üksnes rangelt objektiivsetele tingimustele (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs. Cantina sociale di Dolianova jt*, punkt 59).
- 37 Täpne ja üksikasjalik arusaam kõnealustest asjaoludest ei ole seega nende asjaolude hulgas, mis peavad esinema aegumistähtaja kulgemiseks (vt eespool viidatud kohtumäärus *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi vs. komisjon*, punkt 31, ja eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs. Cantina sociale di Dolianova jt*, punkt 61). Samamoodi ei saa kahju kannatanud isiku poolt kahju tegelikkuse subjektiivset hindamist võtta arvesse liidu lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaja alguse kindlaksmääramisel (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs. Cantina sociale di Dolianova jt*, punkt 61).
- 38 Üksikaktide pinnalt tekkinud kohtuvaidlustes hakkab aegumistähtaeg kulgema, kui otsuse tagajärjed tekivad isikutele, keda see otsus puudutab (Euroopa Kohtu eespool viidatud otsus *Holcim (Deutschland) vs. komisjon*, punkt 30, ning 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-335/08 P: *Transports Schiocchet – Excursions vs. komisjon*, punkt 33).
- 39 Käesolevas asjas põhineb Evropaïki Dynamiki kahju hüvitamise nõue asjaolul, et tema poolt komisjoni hankemenetluses esitatud pakkumus lükati tagasi.
- 40 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtumääruses õigustatult tõdes, ilma et Evropaïki Dynamiki oleks seda järeldust kahtluse alla seadnud, on sellisel juhul hankija otsus lükata pakkumus tagasi sündmuseks, mis põhjustab kahju, mis võib kaasa tuua selle hankija lepinguvälise vastutuse. Sellise otsuse kahjustavad tagajärjed mõjutavad asjaomast pakkujat alates tema pakkumuse tagasilükkamisest. Põhimõtteliselt tuleb seega aegumistähtaja kulgema hakkamise hetkeks lugeda pakkuja poolt sellisest otsusest teadasaamist, mitte selle otsuse põhjendustest teadasaamist.
- 41 Neil asjaoludel ning käesoleva kohtuotsuse punktis 36 ja 37 tehtud järeldusi arvestades tuleb asuda seisukohale, et aegumistähtaeg hakkas kulgema päeval, mil Evropaïki Dynamiki sai kirja, millega komisjon teavitas teda sellest, et tema pakkumust ei tunnistatud edukaks ehk 15. septembril 2004. Sellega seoses ei oma tähtsust asjaolu, et apellant sai hilisemal kuupäeval lisateavet tema pakkumuse tagasilükkamise põhjenduste kohta.
- 42 Selles kontekstis ei ole samuti asjakohane, et Üldkohus tühistas 10. septembril 2008 eespool viidatud otsusega Evropaïki Dynamiki *vs. komisjon* kõnealuse 15. septembri 2004. aasta otsuse põhjenduse puudumise tõttu. Aegumistähtaja kulgema hakkamise seisukohast ei oma tegelikult tähtsust asjaolu, et liidu õigusvastane käitumine tuvastati kohtuotsusega (Euroopa Kohtu eespool viidatud otsus *Holcim (Deutschland) vs. komisjon*, punkt 31).
- 43 Igal juhul ei ole Evropaïki Dynamiki väitnud, et ta ei saanud mõistliku aja jooksul esitada hagi või avaldust enne aegumistähtaja lõppemist seetõttu, et aegumistähtaeg hakkas kulgema alates sellest, kui ta sai teada komisjoni otsusest lükata tema pakkumus tagasi, või ka selle otsuse põhjenduse puudumise tõttu.

- 44 Neil asjaoludel tuleb jõuda järeldusele, et Üldkohus asus põhjendatult seisukohale, et aegumistähtaeg hakkas kulgema 15. septembril 2004, ning lükata neljas väide põhjendamatusse tõttu tagasi.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 45 Evropaïki Dynamiki kinnitab esimese väitega, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõiget 2, mis näeb ette tähtaja pikendamise seoses suurte vahemaadega, ei kohaldata Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud aegumistähtajale. Ta on arvamisel, et suurte vahemaadega seotud tähtaeg kehtib kõikidele hagi või menetlusedokumentide esitamise tähtaegadele. See, et Üldkohus teeb vahet „menetlustähtajal” ja „aegumistähtajal”, ei põhine ei nende sätete sõnastusel ega ka veel kohtupraktikal.
- 46 Üldkohtu poolt selle seisukoha põhjenduseks viidatud kohtupraktika, mille kohaselt Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõiget 2 ei kohaldata aegumistähtajale, puudutab üksnes menetlustähtaegu, mitte Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud aegumistähtaega. Vastupidi, Üldkohus tõdes eespool viidatud kohtuotsuse Lefebvre jt vs. komisjon punktis 26 sõnaselgelt, et Üldkohtu kodukorra artikleid 101–103 kohaldatakse lepinguvälise vastutuse valdkonna asjadele ning seega aegumistähtajale.
- 47 Komisjon on arvamisel, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et suurte vahemaadega seotud tähtaega ei kohaldata aegumistähtajale, kuna sellel on eripärane olemus. Nii Euroopa Kohus kui ka Üldkohus leidsid, et kahju hüvitamise hagi on aegunud, kui see on esitatud viis aastat pärast kahju tekkimist. Eespool viidatud kohtuotsus Lefebvre jt vs. komisjon ei ole kooskõlas hilisema kohtupraktikaga ning sellele ei saa tugineda, kuna selles ei käsitleta sõnaselgelt küsimust, kas tähtaega saab seoses suurte vahemaadega pikendada.

Euroopa Kohtu hinnang

- 48 Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõike 2 kohaselt kohaldatakse suurte vahemaadega seotud tähtaega menetlustähtaegadele ning see on mõeldud selleks, et võtta arvesse raskusi, mis pooltel võivad tekkida nende asukoha ja Euroopa Kohtu asukoha vahelise kauguse tõttu (vt selle kohta 15. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-137/92 P: komisjon vs. BASF jt, EKL 1994, lk I-2555, punkt 40).
- 49 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 46 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtaeg ei ole aga siiski menetlustähtaeg. Nagu Üldkohus õigustatult märkis, on tegemist olemuselt erinevate tähtaegadega.
- 50 Menetlustähtajad on kehtestatud selleks, et tagada korrakohane õigusemõistmine ning õiguslike olukordade selgus ja kindlus (vt selle kohta 12. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 227/83: Moussis vs. komisjon, EKL 1984, lk 3133, punkt 12, ja 7. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas 191/84: Barcella jt vs. komisjon, EKL 1986, lk 1541, punkt 12). Nii on sellise hagi esitamise tähtaja, nagu on ette nähtud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus, ning sellise apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja, nagu on ette nähtud Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 esimeses lõigus, eesmärk tagada, et haldus- ja kohtuotsused oleksid lõplikud, ning nii kaitsta avalikke huve. Seetõttu põhinevad menetlustähtajad avalikul huvil ning need ei ole seega ei menetlusosaliste ega kohtu määrata ning liidu kohtul tuleb omal algatusel kindlaks teha, kas nendest tähtaegadest on kinni peetud (vt selle kohta 23. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-246/95: Coen, EKL 1997, lk I-403, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Seevastu on Euroopa Kohus juba otsustanud, et aegumistähtajast kinnipidamist ei saa liidu kohus omal algatusel analüüsida, sest selle küsimuse peab tõstatama asjaomane pool (vt selle kohta 30. mai 1989. aasta otsus kohtuasjas 20/88: Roquette frères vs. komisjon, EKL 1989, lk 1553, punkt 12).

- 52 Erinevalt menetlustähtaegadest kuulub vaidlusalune aegumistähtaeg, mis toob kaasa hagi aegumise, materiaalõiguse alla, kuna see mõjutab sellise subjektiivse õiguse kasutamist, millele asjaomane isik ei saa enam kohtus tegelikult tugineda.
- 53 Lisaks on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtaja eesmärk eelkõige esiteks tagada kahju kannatanud isiku õiguste kaitse, kuna tal peab olema piisavalt aega võimaliku hagi esitamise jaoks asjassepuutuva informatsiooni kogumiseks, ning teiseks vältida seda, et kahju kannatanud isik saaks lõputult edasi lükata oma kahju hüvitamise õiguse teostamist. See tähtaeg kaitseb seega lõppkokkuvõttes kahju kannatanud isikut ja kahju tekitamise eest vastutavat isikut.
- 54 Aegumise puhul on seega tegemist asja läbivaatamist takistava asjaoluga, mis erinevalt menetlustähtaegadest ei põhine avalikul huvil, vaid vastutuse tuvastamise hagi aegub kostja taotlusel.
- 55 Selleks näeb Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimese lõigu esimene lause ette aegumistähtaja kestuse. Selle sätte teine lause näeb ette sündmused, mis toovad kaasa selle tähtaja katkemise, nimelt Euroopa Kohtusse kahju hüvitamise nõude esitamine liidu lepinguvälise vastutuse hagi raames või eelneva avalduse esitamine liidu asjakohasele institutsioonile. Kuigi on selge, et teine lause näeb ette, millised on menetluslikud tagajärjed selles loetletud katkestavate sündmuste puhul, mille hulgas on muu hulgas menetlusdokument, ei ole selle eesmärk kehtestada kahju kannatanud poolele hagi esitamise tähtaega ja seega menetlustähtaega, kuna kahju kannatanud pool võib samuti Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimeses taandes ette nähtud aegumistähtaja katkestada eelneva avalduse esitamise liidu asjakohasele institutsioonile.
- 56 Lisaks ei saa aegumistähtaja arvutamine vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 36 mainitud kohtupraktikale tugineda muudele kui rangelt objektiivsetele kriteeriumidele ega erineda olenevalt sellest, kas selle tähtaja katkemise on põhjustanud hagi või eelneva avalduse esitamine, nagu Üldkohus õigustatult märkis. Aegumistähtaja pikendamine seoses suurte vahemaadega tooks kaasa selle, et aegumine toimuks erineval ajal, olenevalt sellest, kas kannatanud pool otsustas pöörduda Üldkohtusse või pöörduda eelneva avaldusega asjakohase institutsiooni poole, mis oleks aga vastuolus õiguskindluse nõudega, mis on vajalik nende aegumistähtaegade kohaldamiseks (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Cantina sociale di Dolianova jt, punkt 60).
- 57 Mis puudutab Evropaïki Dynamiki poolt oma esimese väite põhjenduseks toodud eespool viidatud kohtuotsuse Lefebvre jt *vs.* komisjon punkti 26 võimalikku mõju, siis tuleb märkida, et kuigi selles kohtuotsuses kohaldata suurte vahemaadega seotud tähtaega selleks, et jõuda järeldusele, et asjaomane hagi oli vastuvõetav, siis selle kohaldamisega ei kaasnenud ühtegi põhjendust, mis võiks eelnevat hinnangut mõjutada.
- 58 Lõpuks tuleb tõdeda, et Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtaja kestus ei ole sarnane hagi esitamise või apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja kestusega, mistõttu ei saa väita, et aegumistähtaja puhul suurte vahemaadega arvestamine oleks vajalik selleks, et tagada ELTL artikli 340 teises lõigus ette nähtud kahju hüvitamise õiguse tegelik teostamine.
- 59 Neil asjaoludel ei ole Üldkohus rikkunud õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõiget 2 ei kohaldata Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtajale. Seega tuleb esimene väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teine ja kolmas väide

Poolte argumendid

- 60 Evropaïki Dynamiki toob teises ja kolmandas väites esile, et Üldkohus rikkus võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtet, kui ta leidis, et Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõiget 2 ei kohaldata Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 46.
- 61 Niivõrd kui Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõige 2 on jõus, peab Üldkohus seda ühetaoliselt kohaldama. Kuigi raskused, millega üksikisikud või liikmesriigid tähtaegadest kinnipidamisel silmitsi seisavad, on tänapäeval tunduvalt väiksemad siis, kui suurte vahemaadega seotud tähtaeg kehtestati, rikuks tähtaja pikendamata jätmise seoses suurte vahemaadega siiski Luksemburgis asuvate poolte ja advokaatide ning teistes liikmesriikides asuvate poolte ja advokaatide võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 62 Mis puudutab õiguskindluse põhimõtet, siis kuna Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 ja Üldkohtu kodukorra artikli 102 seost ei ole asjaomastes menetlusnormides täpsustatud, siis saaks muuta Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõike 2 kohaldamist, ainult kodukordade muutmise teel, mitte Üldkohtu tõlgendava määrusega.
- 63 Komisjoni sõnul on need väited esimeses väites esitatud argumente arvestades põhjendamatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 64 Teise ja kolmanda väitega soovib Evropaïki Dynamiki sisuliselt näidata, et Üldkohus oleks pidanud käesolevas asjas kohaldama Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõikes 2 ette nähtud tähtaja pikendamist seoses suurte vahemaadega.
- 65 Sellega seoses tuleb tõdeda, et Üldkohtu kodukorra artikli 102 lõike 2 kohaldamine sõltub vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 48 tehtud järeldustele ainult sellest, kas Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud aegumistähtaeg tuleb kvalifitseerida menetlustähtajaks või mitte.
- 66 Käesoleva kohtuotsuse punktis 49 tehtud järelduste kohaselt ei ole aegumistähtaeg menetlustähtaeg.
- 67 Neil asjaoludel tuleb teine ja kolmas väide, mis vastavalt käsitlevad võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist, põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.
- 68 Eeltoodust tuleneb, et kuna apellandi ühegi väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 69 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel, mida kohaldatakse kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel ka apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Evropaïki Dynamiki on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja Evropaïki Dynamikilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Evropaïki Dynamiki – Proigmaena Systemata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE-lt.

Allkirjad